

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดสมอง

ผู้เขียน นางสาวศิวัชกานต์ แก้วแดง

ปริญญา สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

ผศ. ดร.ทรงวุฒิ ดวงรัตน์พันธุ์

ประธานกรรมการ

ดร. รัตนาภรณ์ อวิพันธ์

กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษารั้ครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อศึกษาถึงภาวะสุขภาพทั้ง 4 มิติได้แก่ ภาวะสุขภาพทางกาย ภาวะสุขภาพทางจิต ภาวะสุขภาพทางสังคม และภาวะสุขภาพทางจิตวิญญาณ และความสัมพันธ์ของภาวะสุขภาพมิติต่างๆ ของผู้สูงอายุที่เป็นโรคหลอดเลือดสมอง การเก็บข้อมูลในการศึกษาใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก ร่วมกับการสังเกต โดยเก็บข้อมูลในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2547 ถึงเดือนมกราคม 2548 แหล่งข้อมูลในการศึกษารั้ครั้งนี้คือ ผู้สูงอายุที่เป็นโรคหลอดเลือดสมองที่เคยมารับบริการฟื้นฟูสภาพที่แผนกบำบัด โรงพยาบาลแมคเคน สถาบันแมคเคนเพื่อการฟื้นฟูสภาพ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 10 คน จากนั้นรวบรวมข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ และนำเสนอด้วยวิธีการบรรยายและหาข้อสรุปโดยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

จากการศึกษาของภาวะสุขภาพมิติต่างๆ ของผู้สูงอายุที่เป็นโรคหลอดเลือดสมอง ทั้ง 4 มิติคือ ภาวะสุขภาพทางกาย ภาวะสุขภาพทางจิต ภาวะสุขภาพทางสังคม และภาวะสุขภาพทางจิตวิญญาณ ผู้สูงอายุโดยส่วนใหญ่มีภาวะสุขภาพที่คล้ายคลึงกัน ดังนี้ ภาวะสุขภาพทางกาย ผู้สูงอายุทุกคนเมื่อเป็นโรคหลอดเลือดสมอง จะมีอาการอัมพฤกษ์หรืออัมพาตของร่างกายซีกใดซีกหนึ่ง และบางรายมีปัญหาของการพูดและการสื่อสารร่วมด้วย ในด้านภาวะสุขภาพทางจิต ผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะเกิดความรู้สึกเสียใจและน้อยใจในชะตาชีวิตของตนเอง เกิดความท้อแท้และความเครียดจากความพิการของร่างกาย และการสูญเสียความสามารถในการทำกิจกรรมต่างๆ มีความรู้สึกวิตก

กังวลต่อความทุกข์ทรมานจากความพิการและหวาดกลัวต่อการถูกทอดทิ้ง แต่เมื่อเวลาผ่านไป ความรู้สึกต่างๆเหล่านี้จะค่อยๆลดลง สำหรับภาวะสุขภาพทางสังคมนั้น สังคมให้ความสงสาร เข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้สูงอายุ ที่ต้องเผชิญกับความพิการจากโรคนี้นี้ และพยายามให้ความช่วยเหลือ ส่วนภาวะสุขภาพทางจิตวิญญาณ ผู้สูงอายุหลายรายมีความรู้สึกไม่อยากมีชีวิตอยู่ต่อไป และบางรายเคยมีความคิดและพยายามฆ่าตัวตาย แต่ความรัก ความผูกพันและสายสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัว ความเชื่อในเรื่องของเวรกรรม การรู้จักปล่อยวางและปลงกับชีวิต เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้สูงอายุเหล่านี้มีความรู้สึกนึกคิดที่เปลี่ยนไปและมีกำลังในการดำเนินชีวิตต่อไปอีกครั้ง

ภาวะสุขภาพทั้ง 4 มิติของผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดสมองนั้น จะมีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ เมื่อภาวะสุขภาพมิติใดมิติหนึ่งบกพร่องไป จะส่งผลกระทบต่อภาวะสุขภาพมิติอื่นๆที่เหลือ แต่ในความสัมพันธ์ระหว่างภาวะสุขภาพมิติต่าง ๆ นั้นก็มีความเกี่ยวพันกัน คือ ถึงแม้ว่าภาวะสุขภาพมิติใดมิติหนึ่งไม่ดี ภาวะสุขภาพมิติอื่นๆที่เหลือก็จะช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีวิตอยู่ต่อไปได้ ดังนั้นจากการศึกษาครั้งนี้จึงสรุปได้ว่า ถึงแม้ภาวะสุขภาพทางกายจะเสียไปแต่ภาวะสุขภาพทางจิต คือ การได้รับความเอื้ออาทรและห่วงใย ภาวะสุขภาพทางสังคม คือ การได้รับความเข้าใจและเอาใจใส่จากสังคม และภาวะสุขภาพทางจิตวิญญาณ คือ ความรักความผูกพันกับครอบครัวและความเชื่อในเรื่องเวรกรรมจะมีบทบาทสำคัญในการปรับตัวของผู้สูงอายุ และเป็นแรงผลักดันที่ช่วยให้พวกเขามีกำลังใจที่จะใช้ชีวิตต่อไป

Independent Study Title	Health in Elderly with Cerebrovascular Disease	
Author	Miss Siwatkran Kaewdang	
Degree	Master of Public Health	
Independent Study Advisory Committee	Asst. Prof. Dr. Songvut Toungratanaphan	Chairperson
	Dr. Rattanaporn Awiphan	Member

ABSTRACT

The objective of this qualitative study were study to four health dimension ; physical, mental, social and spiritual and relation health dimension in elderly with cerebrovascular disease. The data were collected using in-depth interview and observation during November 2004 to January 2005. The 10 elderly people participating in this study were aged 55 years up, who were received Rehabilitation program from Mckean hospital. Thereafter, collected data were analyzed using content analysis and presented descriptively.

The result showed the similarity of these four heath dimensions among the informants. In physical health dimension, all elders have been hemiparesis or hemiplegia after stroke and some elders have problems in speech and communication. For mental health dimension, the feeling of sadness and slighted in their fate were a common finding. There were the feelings of failure and stress due to revelation of impairment and disability from the disease. Moreover, the feeling of fear, neglected from the society, and worry of their future were also found in this group of informants. However, these negative feelings were disappear with the times. In the dimension of social health, informants reflected that the social members were sympathies, well understand in elders for their disabilities or impairments, and the members attempted to help them. In term of spiritual health dimension, some used to think of committing suicide. Even though these negative

feelings were diminished because of love, bonding from their family, belief of bad karma, relinquish and learning truths of life. These mentioned factors had regained an encouragement and a realization of their lives.

The result of interviews also showed the supported relationships among these four dimensions. Impact on physical dimension due to the disease resulted with the negative influence on other dimensions in the first period. However, the supportive relationships of other dimensions on physical dimension had been showed by the interview such as love, bonding from the family and the belief of bad karma or previous life and relinquish playing important role helping stroke elder to adjust and enforcing them to fight the disease. That can be concluded that when any of the dimensions went down. It can affected to other dimensions. However the relation between four health dimensions were supported each other. Although one of the health dimensions were failed. Other dimensions have been supported the elder to continue living.